

12 ambachten en 13 buurtateliers

Stichting Buurtwerkplaatsen Amsterdam helpt werkloze buurtbewoners weer aan een doel in hun leven. Voor minder dan zeven euro per maand leren ze er een ambacht.

In de zeefdrukruimte op de tweede verdieping van Stichting Buurtwerkplaatsen haalt Chris Steinz (31) shirts van het droogrek. Zijn hoofd knikt mee met de muziek van Run-DMC uit zijn smartphone. Op zijn grijze hoodie met opschrift 'graffiti artistique' zitten rode en gele verfvlekken. In warmere maanden geeft hij buiten graffitiworkshops aan kinderen of volwassenen. Wanneer het kouder wordt, bedrukt Steinz binnen kleding voor platenlabels. De buurtwerkplaats vond hij via internet. "Een goedkopere ruimte voor zeefdrukken vind je niet. Het is een beetje houtje-touwtje, maar alles is er."

Een paar tafels verder, bij hoge ramen, staat kunstenaar Kristina Bodor (43). Voorzichtig legt ze een portret van David Bowie onder een zeefdrukraam. Binnenkort hangt deze tekening in Cloud Gallery op de Prinsengracht. Op een verzameltentoonstelling, waarvan de helft van de opbrengst gaat naar vluchtelingenwerk van het Rode Kruis.

Bodor komt uit Zweden en verhuisde in 2002 naar Nederland. Sinds haar kinderen naar school gaan, nu acht jaar, heeft ze weer tijd voor zeefdrukken. Ze is hier net als Chris Steinz minstens twee keer per week. "Vaak zijn we hier met z'n tweeën. Dan voelt dit een beetje als ons privéatelier. Het is altijd gezellig met Chris en we hebben precies dezelfde muzieksmaak. Ik heb al veel Nederlandse hiphop via hem leren kennen."

Stichting Buurtwerkplaatsen ligt verscholen achter een klimrek en een paar schommels in de Cliffordstraat, een zijstraat van de Van Hallstraat. Binnen verraden de lange gangen met zandkleurig zeil, witte tegels tot schouderhoogte en fel tl-licht dat hier ooit een kleuterschool zat. In 1985 kwam het gebouw leeg en kraakten twintig buurtbewoners het.

Joze van Stigt (58), destijds aanwezig bij de kraak en nog steeds vrijwilliger: "We waren bijna allemaal werkloos. In de buurt was een tekort aan bepaalde beroepen, zoals stukadoors en metaalbewerkers. Daarom besloten we hier cursussen te geven, in metselen en stukadoors, metaalbewerken en elektrotechniek." Een deel van de cursisten stroomde later door naar een vakschool om een diploma te halen en ging daarna professioneel aan de slag.

Oranjefonds

Dertig jaar na de kraak is Buurtwerkplaatsen uitgegroeid tot een stichting met tien werkruimtes, verspreid over twee verdiepingen. Op de begane grond zit hout, keramiek, metaal, en lassen, en op de eerste verdieping glas in lood, schilderen, zeefdrukken en twee computerruimtes. De werkplaatsen worden draaiende gehouden door tachtig tot honderd vrijwilligers en een paar betaalde krachten. Loonkosten zijn er dus nauwelijks.

Inkomsten zijn er uit de verhuur van lokalen aan scholen en organisaties. Ook ontvangt de stichting subsidie van de gemeente en het Oranjefonds. De contributie kan hierdoor laag blijven: voor zeven euro per maand ben je lid en krijg je toegang tot alle ruimtes.

Voor sommige werkplaatsen is een basiskennis nodig van de techniek die je wilt gebruiken. Dan moet je een proef doen om te laten zien dat je met de machines kunt omgaan. Wie deze

kennis niet heeft, kan voor minder dan honderd euro een cursus van vijf tot acht lessen volgen.

De oorspronkelijke missie van Buurtwerkplaatsen is gebleven: mensen naar werk helpen. Door de lage prijzen en de openingstijden tijdens kantooruren komen hier veel (tijdelijk) werklozen. Van Stigt: "Hier krijgen ze weer een werkritme en ontmoeten ze anderen. Ik zie veel mensen opleven, omdat ze zich weer nuttig voelen."

Tintelen

Ook kunstacademiestudenten, kunstenaars en gepensioneerden hebben de werkplaatsen gevonden. Hoewel er professionele machines in de werkplaatsen staan, zijn echte professionals niet welkom. "Het komt geregeld voor dat iemand hier een bedrijfje begint. Dat moedigen we alleen maar aan. Maar als mensen er echt van kunnen leven en Buurtwerkplaatsen gebruiken als een goedkope werkplaats, vragen we ze een andere plek te zoeken."

Joze van Stigt pauzeert met Nirak Bossewinkel (61) in de kleine kantine op de begane grond met een broodje bapao. Bossewinkel, naar eigen zeggen 'een complete dropout', verhuisde zeven jaar geleden naar de Staatsliedenbuurt. Ze had daar niets omhanden. Gelukkig viel de flyer van Buurtwerkplaatsen in de bus. "Mijn hele lijf begon te tintelen. De volgende ochtend stond ik vóór tien uur met al mijn contante centjes voor de deur. Nu ben ik hier minstens vier dagen per week."

Sinds kort werkt Bossewinkel ook als vrijwilliger op de keramiekafdeling. Waarom ze hier zo graag komt? "Er is hier veel ruimte voor experiment. En iedereen groet elkaar, er is altijd tijd voor een praatje. Hier word je gezien."

Op de eerste verdieping, voorbij de zeefdrukwerkplaats, bevindt zich de glas-in-loodruimte. Nico de Leeuw (39), in Pluk de Nachtshirt, vouwt een groot vel papier uit met het patroon dat hij gaat leggen. Een paar jaar geleden werkte De Leeuw nog als werkvoorbereider bij een it-bedrijf. Toen zijn contract afliep, vertrok hij naar Nieuw-Zeeland om daar een paar maanden te werken op boerderijen. "Ja, en hoe gaat dat dan? Dan krijg je natuurlijk inspiratie, dan neem je je voor om te doen wat je écht leuk vindt."

Nu is hij begonnen met een glas-in-loodbedrijf en komt hij hier drie keer per week. "Werken met je handen geeft zo veel meer voldoening dan de hele week achter de computer zitten. Ik kan mezelf er helemaal in verliezen. En aan het eind van de dag heb ik iets in handen wat ik tegen het licht kan houden en onwijs mooi is."

Intussen heeft Bodor een stuk of twintig vellen bedrukt. Staand op een trapje trekt ze de verf over het raam en voorziet zo weer een Bowie van een achtergrond. Chris Steinz heeft al zijn shirts ingepakt en is klaar om te gaan. Dan komt Nico de Leeuw binnen. "Hé man," zegt Steinz verbaasd. "Ben jij hier vandaag ook? Hoe gaat het met je sportprints?" De Leeuw was ook een tijdje van het zeefdrukken, legt Steinz uit. "Hij is bezig met heel gave prints van Maradona, Kasparov en Mohammed Ali. Laatst had ik een grote partij ramen op de kop getikt. Nico mocht er ook een van me hebben, máár, zei ik" – hij kijkt Nico lachend aan – "dan wil ik straks wél zo'n serie van je hebben."

Greep uit het aanbod

CENTRUM

Fablab ,Nieuwmarkt 4. Kosten machinegebruik: 10 tot 50 euro per uur (bij delen van je ontwerp halve prijs).

Makerversity , Kattenburgerstraat 5. Leden krijgen een kantoorplek en onbeperkte toegang tot de gedeelde werkplaats. Open 24/7. Abonnementen vanaf 175 euro per maand.

OOST

Openbare Werkplaats Amsterdam ,Cruquiusweg 78A. Kosten werkbanken: vanaf 30 euro per dagdeel.

ZB45 Makerspace0, Zeeburgerpad 45. Kosten machinegebruik: 10 tot 40 euro per uur; kosten werkplaatsen in overleg. Dinsdag tussen 12.00 en 21.30 een half uur gratis machinegebruik, in ruil voor kennisdeling.

NIEUW-WEST

Makers Lab in The Beach Lokaal ,Notweg 38. Kosten werkplaats: gratis op vrijdag, andere dagen 20 euro per dagdeel.

Buurtwerkplaats Noorderhof , President Allendelaan 3. Elke zaterdag gratis inloop van 10 tot 15 (wordt uitgebreid). Op andere dagen in overleg, in ruil voor hulp, gereedschap of donatie.